

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Partid moderat român.

I.

(Dr. E. B.) De un timp încoace se ocupă des, atât presa maghiară, cât și presa română, cu chestia formării unui nou partid politic în sânul româniei din statul ungar.

Despre constituirea unui astfel de partid, pe care l-au botezat deja „partid moderat român”, nici o foaie nu poate se dee date concrete, și mărturisesc, că nici eu nu am nici o cunoștință despre formarea, ori existența lui.

Am însă cunoștință despre aceea, că o parte a inteligenței poporului nostru, independentă în gândire, tot mai mult se interesează de soarta poporului nostru, și văzând situația deplorabilă în care a ajuns acesta, în butul tuturor luptelor de până acuma, începe să-și simțască datorința de a medita din tot adinsul asupra lucrului, pentru că, dacă va afla că e necesar și posibil, să iee și ea poziție.

Că poziția pe care o va lua, fi-va de natura se schimbe direcția luptei de până acuma ori nu, că eși-va de aci o nouă formațiune de partid, și că ce program și ce numire va avea acest partid: acestea sunt tot atâtea chestii, asupra cărora a se vorbi acuma în publicitate și a se discuta asupra lor, e lucru — prematur.

Dar după ce foaia cea mai cu vază și mai serioasă maghiară, „Budapesti Hirlap”, într'un primarticol calm și obiectiv, intitulat „Partid naționalist moderat român”, face obiect de amănunțită discuție din această chestiune, aflu de necesar, ca pentru limpezirea noțiunilor și pentru încunjurarea neînțelegerilor, să-mi spun și eu cuvântul în acest obiect.

Ziariul numit așa prezentă lucrurile, cașicum mai mulți dintre noi,

așa numiții *moderați*, ajungând la o convingere mai bună, s'au abătut dela punctul lor de vedere de mai înainte, care culmină în rezolvarea chestiei de naționalitate pe baza alcătuirii de drept dela 1868, și pe baza unui program politic care *aci* și-ar avea izvorul, și acum văd și înțeleg, că *formarea de partid trebuie să și ia purcederea de drept dela bazele unității statului ungar și ale caracterului național ale acestuia, călânduși valorare prin așezarea între cadrele partidelor politice existente.*

Despre o astfel de schimbare de fond și de direcție, noi nu știm nimica. În toate cuvintele rostite, și în toate rândurile scrise, noi ne-am plâns în mod amănunțit și ne-am înșirat gravaminele, în scopul vindicării lor, și prin urmare, în scopul restabilirii păcii naționaliste, un scop, pe care am crezut și credem că-l putem ajunge numai prin onesta și conștientioasă executare a legii de naționalități. Și dacă am accentuat în coloanele acestui ziar necesitatea cooperării cu alte partide, mai ales cu partidul independent democrat, prin aceasta nu am părăsit bazele de mai înainte, pentru că am dat totodată exprimare și părerii, că pe baza legii dela 1868, o cooperare cu democrația maghiară e — *posibilă*.

Legea aceasta, care în introducerea deja ia ca punct de mănecare „unitatea politică a țării”, nu poate avea e explicare separată maghiară și alta separată română. Această concepție mare a bărbatilor mari, cu un patriotism, care stă afară de orice îndoială, recunoaște în mod clar individualitatea etnică a popoarelor singuratică din cari se recrutează membrii egal-indreptățiți ai națiunei unitare politice, și tot așa egalitatea de drept cu privire la limba lor, și aceasta numai din punctul de vedere al unității de stat și al posibilității administrării permite să fie răstrânsă.

În paragrafi se precisează în mod amănunțit și punct de punct, de tot concret, aceste principii călăuzătoare, și în mod clar și neîndoios se precisează drepturile acestea și limitele lor.

Contrastele existente și neînțelegerile atât de nemulțămitoare noi tocmai nerespectării acestei legi și restălmăcirii ei făcute în mod volnic le atribuim, și moderându-ne pretensiunile cu privire la restabilirea stării legale de drept, ne-am scris pe steag *restitutio in integrum*, ca o condiție inevitabilă a păcii.

Am arătat, că afirmarea, cumcă această mare creațiune a bărbatilor celor mai mari ai națiunei maghiare ar sta în contrast cu unitatea țării, ori cu egheмония maghiarimei, e *greșită*.

De altă parte însă am constatat, cu provocare la declarația lui Szilágyi Dezső, că unul din motivele delăturării, a confiscării legii, reșede în atitudinea politică a conducătorilor naționalităților, care a deșteptat în maghiarime, din lipsa unei studieri potrivite și din lipsa buneivoințe, aparența unor năsuințe dușmănoase.

Tocmai de aceea deci, ne-am năsuit din toate puterile, ca se convingem maghiarimea despre faptul, că luptele noastre sunt indreptățite și sunt patriotice, iar de altă parte am căutat să indreptăm rătăcirile conducătorilor nostri și să ne reducem pretensiunile, ca pe calea aceasta se facem să dispară aparența falsă din care s'a născut neîncrederea maghiarimei și care formează motivul reținerii drepturilor noastre, asigurate prin lege.

Cine a cetit studiul lui „Argus” și scrisoarea autorului articolului acestuia adresată contelui Battyány Tivadar (și ilustrul scriitor al articolului din „Budapesti Hirlap” sigur a cetit-o), trebuie să fie în curat cu punctul de vedere al Românilor amici ideii de împăcare, pe cari

nu-i poate acusa nime cu aceea, că ar fi „nehotărâți”. Dar nu-i poate acusa nime nici cu aceea, că sunt *întârziatori*, pentru că o acțiune conștientă, și de atare o recunoaște și ziarul maghiar numit, nu poate să fie pripită, și nu-i este iertat să fie pripită. O astfel de acțiune are condițiuni prealabile, fără împlinirea cărora orice mișcare duce la rezultat numai — *negativ*.

Lucrul acesta îl constată și „Budapesti Hirlap”, și nimerește bine când spune, că unul din motivele întârzierii este acesta: „Se pare, că așteaptă unele concesii, ori promisiuni pozitive, din partea guvernului și din partea opiniunii publice maghiare...”

Cumcă româniea *ce* așteaptă dela Maghiari, e un lucru care nu mai poate forma obiect de îndoială. Aceasta a spus-o clar și în mod amănunțit broșura la care m'am provocat mai sus, și au spus-o și număratoarele declarațiuni congruente, născute pe urma broșurei.

Dacă deci Maghiarii voiesc pacea cu sinceritate și serioșitate, și vreau, ca elementele independente ale româniei să meargă cu ei: întâi de toate au să le dee asigurarea, că gravaminele vor fi delăturate și că pretensiunile drepte și legale ale naționalităților vor fi împlinite.

Fără astfel de garanții e imposibilă ori ce luare de poziție serioasă și pusă pe baze solide. Pentru că tocmai să voiască vreunul dintre cei de bună credință să propage desarmarea necondiționată, „Auf Gnade und Ungnade”, în speranța unui viitor mai bun, nu are să-l urmeze nime, și rămâne singur.

Să-și inchipuiască politicianii dela „Budapesti Hirlap” easul, că de fapt succede înjgheburăa unui partid de bună credință, pe baza prospectului, care poate fi motivat, că raporturile deja în urma acestei apropieri loiale și prevenitoare se vor schimba, dar șovinismul, care

FOIȘOARĂ.

Ciprian Porumbescu, Demetriu Cuntan,
Tiberiu Brediceanu.

Trei meriți enleagători, pe terenul muzicii
poporale și bisericicești — române.

Studiu, de V. de Heldenberg.

În istoria muzicii nu întâlnim, până în prezent, nici un nume românesc. Nu putea să fie altcum. Dar în curând are să fie altcum, dacă cumva poporul românesc atât de iubitor de cântare și atât de voios la joc, nu va fi ținut în loc, ori chiar împedecat, în procesul cultural prin care trece.

Se sperăm, că aceasta nu se va întâmpla, și astfel în curând are să fie mai bine. Românul e meșter în înaintarea repede, numai se înceapă odată să umble. Tinerimea română e iubitoare de învățătură și e și talentată. Câtă putere de inteligență și de cultură s'a putut forma în scurtul interval numai de cincizeci de ani!...

Situația politică a Românilor din Transilvania și Ungaria i-a împedecat până la anul 1849 în formarea și dezvoltarea unei pătri culte sociale. Și numai în o astfel de pătură, și din o astfel de pătură, să putea dezvolta un artist în ale

muzicii, care ar fi fost în stare să dea formă potrivită muzicii populare române și să-i dea scurgere în râul cultural al omeniei. O generație nu ajunge pentru dezvoltarea unor floricele nobile de soiul acesta.

Chiar și în principatele de odinioară, Moldova și Valahia, în regatul de acum, România, au lipsit personalitățile compozitoare naționale române, de origine română. Proprietarii cei mari și avuți din România, durere, prea amestecați cu material omenesc adus din partea grecească a Constantinopolului, numită *Panar*, au căutat, ce e drept, de cam o sută de ani, să-și câștige cultura în Paris, dar din aceste cuceriri culturale, de dubioasă valoare, a căzut prea puțin pe seama autohtonilor Români cucernici. Mila și îndurarea a creat spitale pentru ei, bisericele și mănăstirile au primit fundațiuni pioase, dar pentru școli s'a făcut puțin. Șansonetele din Paris paradau prin saloanele boierilor mari, iar cântarea națională română a rămas ascunsă în colibeale poporului sărac dela țară.

Dar în mod furtunos a izbucnit ea la 1 Septembrie 1877, când între cântări patriotice și urale puternice au trecut regimintele românești Dunărea peste podul dela *Corabia*, unde *Brătianu* și *Rosetti*, adânc emoționați, stăteau în jurul principelui Carol și-l asigurau, că ei nu au sperat nici odată se ajungă această zi festivă, în care armata tină a României merge

să se bată cu dușmanul pe propriul seu teritor!...

În șanțurile române dela Plevna, și la rețuta primă a Griviței, cucerită cu atât de mult sânge, vânătorii și dorobanții români jucau „*Bătăuța*” de bucurie, că au constrâns pe vestitul și viteazul general turcesc Osman-Biruitorul să predea Plevna cea plină de groază. Și cântând frumoase cântări patriotice au părăsit victorioasele trupe române teritorul udat cu sânge al Bulgariei!

Onoare cântecului poporal, doinei poporale! Dar onoare și bărbatilor, cari prind acest tesaur cu urechia, și ajută ca să fie păstrat. Cântecul și jocul poporal încă își are soarta sa, și vine dat prea curând uitării, acolo, unde lipsește priceperea pentru adevărata sa valoare și lipsese și culegătorii de cântece și de jocuri.

Pe la mijlocul lui Iunie, anul curent, reuniunea română de muzică din Sibiiu a onorat memoria unui culegător de arii și compozitor român din Bucovina, a lui *Ciprian Porumbescu* (născut la 1854 mort la 1883), cu serbări frumoase de mai multe zile, și anume, cu:

1. *Parastas* oficiat cu concursul corului dela seminarul „Andreian” în biserica catedrală;
2. *Matineu*, dat în sala dela *Gesellschaftshaus*;
3. *Reprezentățiune teatrală*, compusă din „*La șezătoare*”, icoană din popor, mu-

zică pe motive românești, de Dr. *Tiberiu Brediceanu*, textul de C. *Sandu Aldea* și Dr. *I. Borgia*, și din „*Craiul Nou*”, operetă în două acte, de C. *Porumbescu*, textul de V. *Alexandri*.

Atât de curând decedatului *Porumbescu* i-se aduc onoruri, de cari se învrednicesc de altcum numai spirite distinse creatoare. Opereta sa „*Craiul Nou*” nu e însă lucrare de artă, în senzul strict al cuvântului. Peste tot *Porumbescu*, ca compozitor, n'a produs nimica de valoare artistică. A murit adevărat prea curând, înainte de a se fi putut forma din el artistul adevărat. În privința aceasta îi este cu mult superior *Gheorghe Dima*. Ca culegător de melodii naționale românești are însă *Porumbescu* un merit netăgăduit, și din acest motiv nici opereta sa „*Craiul Nou*” nu e fără valoare. Meritul de a fi prins și eternizat melodiile populare îi este cu atât mai mare, cu cât el a fost primul, care a făcut exploatare pe acest teren, până aci împărăginit.

Așa dară nu compozitorului *Porumbescu* s'au adus onorurile, ci meritosului culegător de melodii românești și de jocuri, cari sunt îngrămădite în „*Craiul Nou*”. Cu acest înțeles al serbărilor se poate împăca și cel mai sever critic al compozitorului *Porumbescu*. Fără *Porumbescu* multe din comorile cântecului poporal se perdeau în cursul vremii. Pentru că doinele și jocurile populare încă și au soarta lor, ca și — cărțile,

nu cunoaște margini, neapreciind acest avans, ar merge mai departe pe calea sa fatală și asupririle, nu numai că nu ar încetă, ci chiar s'ar potența: *oare în ce situație ar ajunge inițiatorii mișcării pentru pace față de poporul lor propriu?*

În aceeași situație, în care înainte cu vreo 25 de ani a ajuns un preameros și ilustru bărbat, care în asemenea scop, dar fără garanții, a întemeiat un partid moderat român și foaia „Viitorul”. Tissa Kálmán însă a rămas îmbumbat de sus până jos față de această acțiune, și urmarea a fost, că foaia și partidul s'au desființat în curând, iar întemeietorul lor, înșelat în așteptările sale, s'a retras de pe terenul politic. Care om serios și conștient ar avea poftă, să se espună pe sine și aderenții sei unui astfel de eșec?

Un astfel de partid deci, dacă s'ar înființa, în lipsa de garanții corespunzătoare într-un adevăr ar îngreuna numai deslegarea, ar compromite ideea păcii, și n'ar putea face nici un serviciu, nici poporului, nici patriei.

Partidul moderat român și Sași. Ziarul german din Sibiu „S. D. Tageblatt” reproduce o parte bună din articolul domnului Dr. E. Babeș, publicat în numărul 61 al zărilor noastre, cu o mică introducere, făcându-i la fine următoarele comentarii: „Espunerile de sus conțin, fără îndoială, multe tесе generale, a căror esacutitate trebuie să o recunoaștem. E însă cu totul altă chestie, dacă politica propusă ar fi tocmai pentru Românii din Ungaria cea corectă, ori dacă nu tocmai pentru ei e mai la loc politica radicală. Nu ne ținem de competenți se decidem în chestie. Dorim însă să stabilim, că din aceea, că pentru noi, Sașii, politica moderată e singura politică corectă, încă nu urmează, că ea se potrivește în mod necondiționat și pentru un popor de zece ori mai tare ca număr decât noi, un popor de altă structură socială și cu alte condițiuni de viață... Am înțeles. Adece pentru politica compatrioților nostri Sași e foarte favorabil, dacă alții își ard degetele scoțând castanele din foc și pe samă lor, și nu e de loc prielnic, dacă politica radicală ar fi schimbată cu o politică moderată română, pentru că atunci vine spulberată fabula cu apărarea Ardealului din partea Sașilor în contra invasiunii române, care constituie primejdie pentru Unguri, și ar înceta titlul lor de drept de a cere scut și ajutor dela Maghiari, pentru a-i feri de primejdia valahă... Am înțeles. Cum să nu înțelegem?”

Le spunem acestora, fără a ne gândi la partidul moderat român, a cărui înființare nu o ținem de posibilă, dar nici de necesară în aceste zile grele prin care trecem, și în care este trebuință de solidaritate, ca nici când altădată.

În număroasele manștiri ale României, în veciile cântare liturgice s'a păstrat mai nainte numai prin moștenire, dela generație la generație, deși nu în întreaga ei originalitate. Abia pe la finea secolului XIX a fost scoasă în note moderne „Psaltichia bisericească” și „Rânduiala vecernei de Sămbătă seară”, de către profesorii de muzică din Iași: Gavrilă Muzicescu, Gheorghe I. Dima și Grigorie I. Gheorgiu.

În Ardeal și-a câștigat asemenea merite Demetriu Cunțan, profesor de cântare la seminarul „Andreian” din Sibiu. Lucrările sale au apărut sub titlul „Cântări bisericești”, Sibiu, 1890.

Pecând în mănăstirile din apusul european s'a purtat de grije, încă în secolul al 6-lea, prin papa Grigorie cel mare, ca muzica să fie cultivată cu adâncime, în Orient s'a făcut până la finea secolului ultim foarte puțin în aceasta privință. Chiar și acum se aude în România, până și în București, un fel de cântare la antifonii, care nu poate mulțumi de loc pe omul cu gust muzical. Eu aflu, că cântarea bisericească a făcut mari progrese la seminarul arhidiecezan din loc, și profesorul Demetriu Cunțan a fost primul care a dat îndrumare spre acest progres, netezind calea, cu nizuține energii, pe seama cântărilor corale frumoase, în patru voci. „Cântările bisericești” conțin multe originalități melodice, cu ritm neregulat, constatate din două părți, cari au să fie apreciate ca moșteniri din vremi pioase, lipsite de artă,

Din parlament.

Marți, 30 Iunie n.

Trei legi într-o zi! Mai mult nu poate să producă nici cel mai mamelucesc corp legiuitor. Și atâtea legi a votat dieta ungară, în ședința de Marți, care a decurs astfel:

După verificarea procesului verbal despre ședința premergătoare, președintele prezintă unele petițiuni, apoi se prezintă și proiectul de lege despre emigrări, pentru a fi tipărit și pus la ordinea zilei, în urmă dieta primește în a treia cetire legea despre darea de spirt.

Urmează la ordinea zilei proiectul de lege despre zidirea de case pentru muncitori, în Budapesta și provincie. Vorbește raportorul Hoitsy Pál, apoi baronul Torockay, în urmă socialistul Mező și prim-ministrul Wekerle, iar casa votează proiectul în general, apoi și pe articole, fără modificare. Se votează fără discuție proiectul de lege despre înfrățirea convenției radio telegrafice internaționale.

Vine la rând proiectul de lege despre prelungirea indicaturii curiale în chestiile de alegere. Legea despre indicatura curială expiră adece în anul viitor, deci trebuie prelungită.

Raportorul recomandă proiectul de lege spre primire. E compus din un singur paragraf. Îl combate deputatul naționalist român Dr. Aurel Vlad, care a rostit vorbirea următoare:

„Onorată Cameră! Nu mă aflu în situația de a putea primi proiectul de lege de sub discuție, și anume, din motivul, că nu văd acea ratio legis, acel rezonament al legii, prin care s'ar putea justifica prelungirea cu alți 12 ani a valorii dispozițiilor cuprinse în legea pentru indicatura curială, lege, a cărei durată expiră în luna Septembrie 1909.

Când a fost adusă legea despre indicatura curială, dispozițiilor cuprinse în legea aceasta li s'a determinat o durată numai de 8 ani, iar acum, când ne aflăm în fața reformei electorale, în legătură cu care și indicatura curială în chestiile electorale trebuie necondiționat pusă pe brze noi, dispozițiile acestei legi se prelungesc pentru un nou interval de alți 12 ani!

Eu, onorată cameră, nu văd aici acea ratio legis, nu înțeleg pentru ce acum, provizoriu, înainte de introducerea reformei electorale, trebuie prelungită cu alți 12 ani legea curială?

Toți știm, domnilor, că opinia publică este de credință, că legea de față servește numai pentru a oferi majorității puțința de a se sustrage dela realizarea reformei electorale. Eu nu mă aflu în situația de a oferi guvernului puterea aceasta și acesta este un motiv, pentru care eu nu primesc proiectul de lege.

Celalalt motiv este, că legea despre indicatura curială este defectuoasă, ceea ce eu toți știm. Ea cuprinde multe alte dispozițiuni, cari și dacă nu ne-am aflu în fața reformei electorale, ar avea nevoie de a fi supuse unei revizuri temeinice. Știm, că în scopul modificării acestei legi, dl ministru al justiției a prezentat în ca-

meră proiectul de lege de față. Noi acum prelungim valoarea acestei legi, care după cum suntem convinși cu toții, are nevoie de o modificare radicală, pe un interval de 12 ani. Prin urmare, nici din motivul acesta nu mă aflu în situația de a vota legea aceasta, pentru a nu aduce guvernul în situația de a menține o lege în vigoare în forma ei actuală.

Nu am de gând să mă ocup cu toate defectele și lacunele acestei legi. Nu pot însă să nu declar, că multe din dispozițiile cuprinse în lege ar trebui schimbate chiar și în cazul când n'ar fi nici o necesitate de a reforma indicatura curială în legătură cu reforma electorală. Indicatura curială este foarte scumpă, așa că numai alegătorii cu avere se pot afla în situația de a contesta vre-o alegere. (Așa e! — în centru). Știm, că grație acestei legi, nu numai cheltuielile alegerilor sunt sporite prin menținerea taxelor de cărușie și prin inuție, ci partea rămasă în minoritate mai este adusă în imposibilitatea de a și reclama drepturile sale, de teamă de a nu se pomeni eventual cu cheltuielile oribile după cap.

Dar procedura aceasta nu este numai scumpă, ci ea reclamă totodată și mult timp până la finalizare. Partida contrară, adece cea care a eșit învingătoare la alegere, poate lungi procedura și doi-trei ani. Dacă voim să garantăm curățenia alegerilor, atunci este nevoie de procedură grabnică.

Mai departe, partida rămasă în minoritate este cu totul supusă majorității, pentru că dacă minoritatea contestă mandatul alesului majorității, atunci nu se duce înaintea curiei, ci înaintea comisiei censurătoare a camerei, deci înaintea celui care, care nu judecă lucrul numai din punct de vedere juridic și nu este liber de preocupățiuni politice.

Acestea sunt punctele de vedere, cari m'au îndemnat să nu primesc din parte-mi acest proiect. Mai relev și cel defect, că dacă candidatul plătește spesele de cărușie și întreținere a alegătorilor, aceasta nu se consideră în proiectul prezent de corumpere, și astfel alegerea nu se face pe deplin gratuit. Prin urmare, eu nu sunt în situația de a putea primi proiectul acesta, ci present moțiunea următoare: (Cetește).

Să decidă camera, că proiectul din discuție se ia dela ordinea zilei și guvernul e îndrumat să prezente de urgență proiectul de lege despre votul universal, secret, după comune, care să se extindă și asupra femeilor, și totodată să se enunțe urgența discuției asupra acestui proiect, pentru ca reforma electorală, care va fi alcătuită în sensul acesta, se devină lege înainte de 10 Septembrie 1909.

Onorată casă! Eu cred, că dacă guvernul și majoritatea își împlinesc obligamentul luat cu privire la efectuarea reformei electorale, nu va mai fi nici o trebuință de prelungirea legii despre indicatura curială. Dacă însă totuși se va ivi această necesitate, dacă fie din cauza atitudinii minorității, ori a guvernului, fie din alte cauze neprevăzute, nu ar putea fi rezolvată reforma electorală astfel, ca să fie pusă în vigoare până la 10 Septembrie 1909, guvernului și atunci îi va fi cu puțință să prezente un proiect referitor la prelungirea indicaturii curiale,

până ce va deveni lege reforma electorală.

Vorbește socialistul Mező, apoi Sașii lui Nagy György, ambii contra proiectului de lege. Le răspunde ministrul de justiție Günther și raportorul Nagy Z. în urmă casa votează proiectul de lege, în general și în special. Ședința se ridică.

Mercuri, 1 Iulie n.

Se votează în a treia cetire proiectele de lege votate în ședința premergătoare. Se începe apoi discuția asupra proiectului de lege despre modificarea legii de escuții.

Raportorul recomandă proiectul spre primire, fiindcă intențiunea este, să fie apărut omul sărac și să fie scutit de ruinarea totală.

Deputatul Éber Antal nu primește proiectul de lege, din motivul, că merge cu mult mai departe decum s'ar cere. Prin acest proiect de lege vine ruinat micul proprietar și micul industriaș, fiindcă li-se închide calea de a ajunge la — credit.

Deputatul Artim Mihály primește proiectul de lege, pentru că e mai bun decât legea de mai înainte. Pune stavilă abuzurilor comise din partea advocaților.

Deputatul Pily István încă primește proiectul de lege, cu toate că nu-l mulțamește pe deplin. Are speranță însă, că la discuția pe articole se vor face modificările necesare.

Deputatul naționalist român Dr. Iuliu Maniu nu primește proiectul de lege. Escuția la noi e scumpă, fiindcă se cer multe timbre și multe rugări.

Discuția asupra proiectului de lege se întrerupe și se încep interperările.

Deputatul Artim interpelează în chestia congrui preoției catolice. Se va predă ministrul de culte și instrucțiune publică. Deputatul Hoffmann interpelează în chestia subvenționării ziarului săptămânal „Korbasz”.

Deputatul Bródy Ernő interpelează în chestia cartelului ce au de cuget băncile cele mari să-l formeze în Ungaria. Se va predă ministrului de finanțe. Ședința se ridică.

O întâmpinare.

Cu privire la cele scrise de „Lumina” din Budapesta, despre nizuținele de a se înființa un partid moderat român, domnul Dr. Emil Babeș a trimis tuturor ziarelor maghiare, cari s'au ocupat cu scriselile „Lumina” următoarea întâmpinare:

„Onorată Redacțiune! În foaia Dvoastre a apărut, pe baza unei foițe săptămânale ce apare aici în limba română, un comunicat, care ocupându-se cu știrile răspândite despre formarea unui partid moderat român și aducând în legătură cu mișcarea aceasta și modesta mea acțiune, declară de zădărnicită formarea partidului, și îi propoțește neisbucire. Prorocia și-o comentează foiața aceea cu astfel de suspiciuni, cari e imposibil și e și de prisos să fie combătute.

N'asii aflu de necesar să mă ocup deci cu scriselile unei foițe atât de necetite. Dar după ce mai multe foi mari din capitală au aflat de bine și de rău, de reproducere, mă în dau să informez publicul, care se interesează de chestia aceasta.

Eu nu am avut de scop niciodată formarea unui partid politic, și nici nu am inițiat acest lucru. Activitatea mea modestă de până acum a fost îndreptată numai într-acolo, ca purtătorii extremi de cuvânt, naționaliști și naționaliste, să evită, naționalizarea, că greșesc, ca activitatea lor e pagubitoare și e nepatriotică. M'am născut, ca contrastele regretabile, cari tot mai tare se înăspresc, să fie aplanate cu cooperarea elementelor treze și moderate, mai ales pe teren social, ca prin aceasta să se netezească calea pe sama păcii naționaliste, atât de dorite, ca condiție pentru prosperarea patriei noastre iubite. În acest scop am lansat ideea lipei de pace, care a aflat echou viu, atât în cercuri maghiare, cât și naționaliste.

Că oare pentru ajungerea acestui scop e necesară o formare nouă de partid, e o chestie, care după știrea mea până acum nu a fost pusă la ordinea zilei, și care, după modesta mea părere, numai atunci va putea fi realizată cu succes, dacă amicii păcii naționaliste vor putea să netezească întâi bine calea pe seama păcii. Dar chiar și acum trebuie să fim în curat cu faptul, că un partid, care ar fi înjghebat de persoane cari nu posedă încrederea naționalităților, ba sunt odioase în fața acestora, nu poate conta la succese politice, și prin el ideea păcii ar fi numai compromisă.

Budapesta, 30 Iunie 1908.

Dr. Emil Babeș.

Momentul original al cântării populare românești, întreaga împărțire ritmică specială a acesteia, nu și primește expresia naturală în aceste cântări liturgice, tocmai pentru că sunt moșteniri din vremea bizantină, și nu sunt bazate pe motive naționale. Seriositatea și demnitatea serviciului divin din biserica eșchide ori ce vioiciune a cântării populare ritmice și energice.

Dar în direcția aceasta stau încă ascuse în cântările și jocurile populare imense comori nefolosite, cari își așteaptă numai pe modelatorul, care să le toarne în formă națională, pentru a le câștiga dreptul de cetățenie în muzica artistică, cum a făcut Grieg cu cântările populare norvegiene.

Nici un joc popular în Europa nu are împărțirea aceea specială de tact pe care o are jocul popular român. Jocurile polone, rusești, ungurești, spaniole, norvegiene, și-au aflat de mult înțeles și valoarea în arta muzicală din zilele noastre. Nu însă și cele românești, fiindcă a lipsit colectarea și aranjarea lor pe note.

Pe terenul acesta a sevrășit domnul Dr. Tiberiu Brediceanu lucrări însemnate, când cu zelul propriu tinerimei a prins un șir lung de „Doine și cântece” o le-a publicat ca piese de cântare pentru a voce cu acompaniamente de pian, tipărit totodată și mai multe caete de jocuri românești.

Cu ocaziunea amintitelor serbări pentru Porumbescu a aflat noua sa lucrare „La șezătoare”, iconă din popor pentru soli și cor și cu acompaniamente de orchestră,

o primire foarte afabilă, și reuniunea română de muzică a făcut efect cu reprezentarea acestei diagașe și cu gust alcătuite compoziții a dlui Brădiceanu.

După un preludiv animat, în care e întrețesută o ardeleană și o doină, cu solo de flaut, și e și un cor după culise, se aude o doină pentru bariton. Doina aceasta are o grație curiosă. În ton elegic, ea este mai mult doină, ea trece în scala armonică pe o treaptă supraputernică, devenită aproape stereotipă în cântarea populară română, apoi în înaltele dominante, și imediat în Dur-Sext, scoțând la iveală neisme surprinzătoare.

Aceasta melodisare e de o structură revoltătoare față de normele scalei, și nu e împrumutată din nici una din cele patru întonări autentice bisericești, ci e nearată, ca specialitate românească, deprimare psihică, cu totul specială, remasă din vremile vechi. Apăsarea poporului român, în cursul veacurilor, e reogindată în ea!

E de o eficacitate fermecătoare voiosul cor „Mândruță cu ochii verzi”, și e splendidă „Doina Ilenei”, mai ales pe lângă o executare atât de excelentă. (A fost cântată de dna Tritean. Red.)

Talentul extraordinar muzical al dlui Dr. Tiberiu Brediceanu luminează de altcum toate numeroase muzicale din piesa „La șezătoare” care e un frumos cadou făcut poporului său, și e scris din iubire față de naționalitatea careia îi aparține compozițional.

Din despărț. „Asociațiunii”

Convocare.

Adunarea cercuală ordinară a despărțământului Cluj al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” în anul acesta se va ține în comuna Jucul-de-jos, în 7 Iulie (24 Iunie) cu următorii

Program:

1. Deschiderea adunării la două oare p. m. căreia îi va premerge celebrarea unui părăstas pentru odihna lui George Barițiu.
 2. Raportul general al comitetului despărțământului despre activitatea sa dela ultima adunare cercuală.
 3. Raportul cassariului prin care prezentează rațiociniul pe 1907 și bugetul pe 1909.
 4. Alegerea unei comisiuni pentru censurarea acestora.
 5. Alegerea unei comisiuni pentru înscrierea membrilor noi și încesarea tacselor.
 6. Prelegere populară despre viața lui George Barițiu și despre folosirea peste măsură a beuturilor spirituoase.
 7. Raportul comisiunilor de sub 4 și 5.
 8. Alegerea a doi delegați la adunarea generală ce se va ține în anul acesta în Șimleu.
 9. Alegerea directorului pe restul perioadului 1907—1910.
 10. Înființarea bibliotecii populare.
 11. Inchiderea adunării.
- Cluj. 15/28 Iunie 1908.

Comitetul desp. Cluj:

Teodor Ciortea
director.Eugen P. Picurariu
secretar.

Dela sate.

Petrecerea din „Ideciu”

— 26 Iunie n.

O frumoasă întrunire a inteligenței române din Reghin și jur a avut loc în 15 Iunie n. cu ocaziunea petrecerii cu dans, aranjată de câțiva tineri cu inimi românești, la băile „Ideciu”.

Deși parcă în butul petrecerii s-a născuse d. a. o furtună cu vânt și ploaie, totuși sosiau trăsurile rân l pe rând înaintea pavilionului, din cari coboreau oaspeții, bătrâni, cu fețele zimbitoare, aducându-și poate aminte de vremurile tinerețelor, când s-a adunau și ei la veselii, — tineri veseli și domnișoare blonde-brunete, ale căror ochișori străluceau de bucurie în așteptarea dansului.

Eră în toate părțile numai răs și voce bună. Parcă și copacii din naintea pavilionului se uitau mirați, obicinuți cu flegma și monotonia oaspeților. Erău împărțși și ei de veselia generală, păreau a-și pleca și ei mai voioși ramurile după bățiile vântului, trimițând salutul lor oaspeților, ce încă tot sosiau.

În fine după cina comună încep sunetele vioarei și s-a încinge o horă, — și-ți eră mai mare dragu', să vezi cum bătrâni alături de tineri manifestează dragostea lor față de frumosul joc național.

Țin a sminti încă, că deși scopul a fost așa de frumos, de a ajuta pe școlarii săraci, nici un singur învățător nu s'a arătat la aceasta petrecere. Ca scuză s'ar putea aduce ocupația din cauza examenelor, — dar precum preoții din jur nu au lipsit, — așa și ei ar fi putut afla atâta timp liber de a veni, de a fi cu tot dragul împreună.

Dar sper, că aceasta întrunire a Românilor de pe Mureș n'a fost ultima în vara aceasta, și atunci doar ne vom putea saluta cu toți aceia, cari de astă dată au rămas departe.

Despre joc ce s'a mai zic? A durat tot cu aceeași însuflețire până în zori de zi, când luându-ne adio, ne-am promis că în curând re vom revedea.

Cât despre venitele petrecerii, dau aci dare de seamă, exprimând cele mai vii mulțămite dlor cari au deschis mânele — dând din prisosul lor pe sama unui fond, care la timpul său o să aducă roadele sale. Biletele le-au rescumpărat: F. Bogdan cor. 2, M. Bratean paroh cor. 5, Dr. Chețian Augustin cor. 3, M. Grecu iun. cor. 3, Ioan Pop cor. 2, Arion M. Popa cor. 3, dna Elena Marinovici cor. 4, Dr. Ilie Popescu cor. 3, Ioan Voda cor. 3. Au supra-solvit dnu: Sever Barbu cor. 3, dșoara M. Csordacs cor. 2, Ioan Duma cor. 1. Ioan Fincu cor. 3, Ioan Gid cor. 1, Dr. H. nko Domokos cor. 2, M. Moldovan cor. 2, Petru Neagoș cor. 1, Alexandru Nicolescu cor. 2, Mera Alexandru cor. 2, Nicolae Nascu cor. 3, Iosif Popescu cor. 5, Dr. Ioan Popescu cor. 5, Pataky M. cor. 2, N. Radeș cor. 2, dna Simonis cor. 2, G. Șagău cor. 5, Ioan

Silaghi cor. 1, Iosif Șipos cor. 5, Ioan Șara cor. 1.

Spesele ridicându-să la suma de 89 coroane, venitul de 37 coroane s'a depus la banca „Mureșiana” din Reghin.

N. N.

NOUTĂȚI.

Alteța Sa, Arhiducele Leopold Salvator, a înapoiat vizita Escelenției Sale, Arhiepiscopului și Metropolitului nostru Ioan Mețianu, Mercuri după amiază, la orele 4 și trei sferturi. Alteța Sa Imperială și Regală a stat la Înaltpreasfințitul domn Arhiepiscop și Metropolit cam treizeci de minute. Dela Escelența Sa, de care s'a despărțit în mod foarte cordial, Alteța Sa a plecat, în trăsura proprie, cu care venise la reședința arhiepiscopescă, la casarma artileriei, unde a ținut inspecție. Alteța Sa Imperială și Regală a regretat mult, că așteptat fiind la casarmă, nu poate să viziteze și frumoasa noastră catedrală.

„Examenale de calificățiune învățătorească.” Sub titlul acesta a apărut în numărul din urmă al foaiei „Biserica și Școala” din Arad un articol de fond, din care reproducem partea următoare:

„Examenale de calificățiune învățătorească au fost prezidate de eruditul nostru secretar consistorial domnul Vasile Goldis, cu participarea emimentului bărbat de școală, domnul comisar guvernial Dr. Iosif Siegescu. Va să zică institutul nostru a răspuns de sine înăin'ea celor mai competenți bărbați de școală, cari vor face măturie în rapoartele lor despre starea institutului. Suntem fericiți a înregistra, că domnul comisar guvernial Dr. Iosif Siegescu a proces cu tot respectul față de așezăminte noastre autonome și a contribuit cu experiențele sale pedagogice la ridicarea nivelului examenelor.”

La vânătoare. Maiestatea Sa Impăratul și Regele nostru a mers Sâmbătă la orele 3 d. a. la vânătoare, în pădurea dela Langwiese, lângă Ischl, și a fost atât de norocos de a pușcat doi cerbi frumoși. Sara a venit acasă la Ischl în voe foarte bună, a mâncat bine și s'a culcat. Celor din jurul seu le-a spus în bună dispoziție: „Merge încă bine!” E primul cas, că M. Sa a eșit la vânătoare, după însănoșarea din boala grea din toamna trecută.

„Casa rurală.” Una din instituțiunile noi din România e casa rurală, cu menirea, să vină în ajutor țăranului la cumpărarea de pământuri. Capitalul fundamental al casei rurale e de zece milioane, împărțit în 20,000 de acțiuni, a 500 lei. Duminecă la orele 9 d. mineaș s'a început subscrierile pentru optarea acțiunilor, în București și în provincie, iar la orele 3 d. a. subscrierile s'au încheiat, făcându-se constaterea, că în București s'au subscris acțiuni în valoare de opt milioane și jumătate, iar în provincie s'au subscris unsprăzece milioane și jumătate. S'a subscris deci un capital îndoit de mare cum se cerea. Semnul, că în România sunt capitale destule de plasat (subscrierilor nu puteau să fie decât numai cetățeni români) și semnul, că casa rurală e o instituțiune, în care publicul are încredere desăvârșită.

Examenale de maturitate la școala comercială superioară din Brașov, ținute în 16 și 17 Iunie v. sub presiul domnului protopresbiter Vasile Voina, comisar consistorial și în prezența domnului Putnoky Miklós, emisul ministrului de culte și instrucțiune publică și a dlii W. Paul, reprezentant al ministrului de comerț, au dat rezultatul următor: Dintre 25 candidați au fost declarați maturi cu bine 4, simpli maturi 11, iar doi au să facă examen dintr'un studiu în Septembrie. Opt au fost avisați la repetiția examenului, după un an.

Banul Croației, dnul bar. n. Rauch, a fost numit din partea Monarhului nostru consilier intim al Maiestății Sale.

Cas de moarte. În Viena a murit Luni Edgar Spiegel, prezidentul reuniunii gazetarilor din Viena, în etate de 71 ani. Cariera de gazetar și-a început-o în Budapesta, de unde a fost chemat la Viena. Aci a redactat și condus mai multe ziare de frunte, ca: Fremdenblatt, Presse, Extrablatt, etc. De zece ani eră prezident al reuniunii „Concordia”, din care făceau parte gazetarii și scriitorii din Viena.

Hymen. Eugenia Rus și Vasile Sândeau, teol. abs. își anunță scribarea cununiei lor, ce se va celebra Duminecă în 12 Iulie n. la 4 oare p. m. în biserica gr. ort. din Boncida.

— **Anica Aclinescu și Ioan Bendorfean,** not. cerc. și-au serbat cununia în biserica română z. eco orientală din Gaș în 2/15 Iunie 1908 (a doua zi de Rusalii) la oare 4 d. a.

Procesul din Lemberg. Procesul studentului Siczinsky, care a omorât pe contele Potocky, guvernatorul Galitiei, s'a terminat Marți noaptea, pe la oarele 12, când jurații și-au spus în unanimitate verdictul, că acuzatul e vinovat de crima omorului, sevărșit cu premeditare. Judecatoria l-a condamnat apoi la moarte prin ștreang. S'a dat recurs de nulitate.

Monument pentru Maria Terezia. În Sibiu, în grădina orfelinatului înființat de Impărăteasa și Regina de pie memorie, Maria Terezia, s'a ridicat un frumos monument, de mărime mai mult ca naturală, pe seama acestei domnitoare. Piatra fundamentală a pedestalului s'a pus zilele trecute, iar la monument se lucrează cu râvnă, pentruca la toamnă să se poată face inaugurarea.

Dela comitat. Comisiunea administrativă a comitatului Sibiu și subcomisiunile ei țin sedință lunară în 8 Iulie n. (Mercuri) la orele 3 d. a. în sala mică a casei comitatense.

Corul meseriașilor. Cu începere de Duminecă, 15/28 Iunie n., cântările liturgice din biserica catedrală le execută și le va execută în tot cursul feriilor de vară corul bisericesc al „Reuniunii socialilor români din Sibiu” de sub conducerea dirigentului Candid Popa, învățător la școala de aplicație de pe lângă seminariul „Andreian”.

La fondul „Masa învățăcelor-meseriași”, înființat de Reuniunea socialilor români din Sibiu, au mai dăruit: Petru Tinou, Eugen Vănuș, Octavian Tobias, toți funcționari la „Albina”, fiecare câte 20 bani, colon. c. și r. penz. Paul Muntean, din prilejul declarării nepotului său Leonte de „bene matur” 2 cor., Iuliu Schäffer, Vic. Păcală, prof. la școala „Asociațiunii” fiecare câte 20 bani, Alexandru Bele, vice comite (Făgăraș) 2 cor. 50 bani, George Lîmpe, măiestru cismar, 20 bani și Vic. Tordășianu, prez. 10 bani.

Festivalul jubilar. Festivalul omagial aranjat în 12 Iunie în Viena a costat în sumă rotundă trei milioane de coroane. S'a încasat sub diferiți titli un milion și jumătate, deci deficitul sărbărilor mari jubulare ar face un milion și jumătate.

Taiat de tren. Duminecă la orele 11 în stația Leorda din România trenul a tăiat în două corpul avocatului din Dorohoiu Iancu Dimitriu, fost deputat în camera română. Se presupune, că nenorocirea s'a întâmplat între împrejurările următoare: Avocatul Dimitriu, după sosirea trenului din Dorohoiu, s'a scoborât din vagon, împreună cu ceilalți călători, pentru a lua trenul spre Botoșani. Uitănd însă ceva în vagonul cu care venise, a urcat de nou acest vagon, și apoi voinde să se suie în vagonul celalalt, trenul s'a pus tocmai în momentul acesta în mișcare, iar nefericitul om făcând o mișcare greșită a căzut sub roate și a fost tăiat în două, la jumătatea corpului. A rămas mort pe loc.

Căsătorită fără să știe. La tribunalul de divorț din Londra s'a înfățișat de un-zi o femeie tină și frumoasă, cerând să fie despărțită de un bărbat, cu care fusese căsătorită fără știrea ei, și care trăiește acum în India răsăriteană, și după cum se vede, n'are de gând să se întoarcă în patrie. Reclamanta istorisea, că acum câțiva ani locuia cu chirie la tatăl ei, între alții, și un tinăr inginer, care-i făcea curte. El îi declară într'o zi, că trebuie să p'ce pe câțva timp în India răsăriteană, și o rugă să-i promită, că se va duce la dansul în acea țară, unde se vor și căsători. Înainte de plecare tinărul se duse încă odată cu iubita lui la teatru. Plecără și asistară la o pantomimă. La reîntoarcere acasă, inginerul spuse fetei, că ea trebuie să facă o declarație în scris, că-l va lua de bărbat, și în scopul acesta o duse într'un birou, care, cum s'a dovedit mai târziu, eră oficiul stărei civile. Aci fata și-a scris numele într'un act, fără să știe însă, că acesta eră contractul de căsătorie. Tribunalul a amănat pronunțarea sentinței, până se va dovedi, dacă fata e vinovată, sau că nu știa într'u adevăr despre ce eră vorba.

Rupere de nori. În orașul Alexandropol din Rusia a fost zilele trecute o grozavă rupere de nori, căreia iau căzut jertfe peste o sută de oameni. S'au dărâmat și câteva case mai mici.

Din public.†)

Mulțămită publică.

Parohia noastră Comăna-sup. simțind necesitatea de a și zidi o nouă biserică, spre augmentarea mijloacelor sale materiale, a întreprins în patrie o colectă, despre al cărei rezultat să simte plăcut îndatorată a-și arată și pe aceasta cale sentimentul său de recunoștință, mulțămind tuturor binefăcătorilor sei.

Lista acestor binefăcători e următoarea:

Comuna Lupșa cu 6 cor., Fântâna 14-20 cor., Cuculata 26-92 cor., Comăna-inf. 36-84 cor., Veneția-inf. 31-72 cor., Părau 30 cor., Grid 23-24 cor., Sercaia 27-26 cor., Făgăraș 35-66 cor., Riușor 22-48 cor., Toderița 19-70 cor., Bucium 5-40 cor., Vad 44 cor., Ungra 6-84 cor., Homorod 9-70 cor., Cața 16-20 cor., Palos 15-80 cor., Beia 10-94 cor., Cohalm 39-19 cor., Stena 10-96 cor., Dăisoara 27-04 cor., Ohaba 11 cor., Vestem 14-22 cor., Mohu 13-70 cor., Sadu 17-62 cor., Tălmăcel 2-30 cor., Boița 17-40 cor., Șona 17 cor., Mândra 16-90 cor., Mărgineni 12 cor., Sebeș 10-40 cor., Hârseni 12-80 cor., Copăcel 17-10 cor., Ileni 12-60 cor., Dridif 11-60 cor., Voila 22-22 cor., Sâmbăta-inf. 11-80 cor., Besimbac 11-06 cor., Rucăr 13-96 cor., Vistea-inf. 33-32 cor., Ucea-inf. 12-92 cor., Sibiu 18-78 coroane, Escelenția Sa Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop Ioan 20 cor., Albina 20 cor., Rășinari 40-94 cor., Poplaca 7-10 cor., Gurăului 22-48 cor., Orlat 3-60 cor., Cristian 16-64 cor., Săcel 16-30 cor., Cacova 7-78 cor., Sibiel 27-10 cor., Vale 7-52 cor., Săliște 77-65 cor., Gales 8-44 cor., Tilișca 21-32 cor., Rod 13 cor., Poiana 10 cor., Gușterița 5-16 cor., Șura-mare 4-49 cor., Galați 13-50 cor., Boholt 11-40 cor., Calbor 10 cor., Feldioara 12 cor., Glâmboacă 6-80 cor., Fofeldea 1-40 cor., Feldioara 34 cor., Arpătac 13 cor., Herman 33-18 cor., Prejmer 5-56 cor., Purcăreni 10-80 cor., Sânpetru 10 cor., Stupini 5-80 cor., Rotbav 5-60 cor., Crihalma 16-40 cor., Ticușul-rom. 16-28 cor., Șinca-veche 25-60 cor., Persani 26-10 cor., Veneția-sup. 13-20 cor., Șinca-nouă 40 cor., Poiana-Mărului 12-90 cor., Zărnești 66-23 cor., Bran 10-46 cor., Tohanul-nou 11-44 cor., Hoghiz 27-18 cor., Brașov 46-46 cor., Dârște 15-66 cor., Bacifalău 9-32 cor., Tohanul-vechiu 14-96 cor., Râșnov 15-04 cor., Cristian 14-10 cor., Crisbav 16 cor., Vlădeni 21-50 cor., Țânțari 53-52 cor.

Milostivul Dumnezeu să primească aceste jertfe aduse spre preamărirea numelui Său, din partea acestor binefăcători, iar Domniile Lor să primească adăncile noastre mulțămiri.

Comăna-sup., 12 Iunie 1908.

În numele parohiei recunoștitoare:

George Barescu
paroh.

**Garanție pentru curățenie
30.000 coroane.**



În bucătărie și în casă

se curăță tot ce în general se poate curăți și spăla, numai cu

Săpunul Hirsch alui Schicht

El este rezultatul unui studiu de zeci de ani bine îngrijit și conștient. El posedă o extraordinară putere de spălat și e curat și liber de orice alte mestecături stricăcioase, ceea ce se garantează. De aceea se poate folosi fără grije la orice scop de curățit, și acolo se poate folosi unde săpunul obicinuît abțice sau unde trebuie o deosebită grije.

(155) 2—8

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspundera.

Nr. 40/1908.

[156] 1-3

Publicațiune.

Pentru edificarea bisericii gr. or. din **Teuțiu**, protopresbiteratul Alba-Iulia, să scrie litațiune minuendă pe ziua de **29 Iunie st. v.** la 11 oare a. m. carea să va ținea în localul școlii.

Planul și preliminarul de spese aprobat de Preavenerabilul Consistor arhiepiscopesc cu Nr. 3435 Epit. 1908 din 28 Martie 1908 să pot vedea la oficiul parohial.

Doritorii de a licita și lua în întreprindere zidirea bisericii au să depună un vadiu de 10% dela suma preliminară cu 7721 cor. 24 fil. în bani gata. Materialul are de al da comuna bisericască, adică: peatră, cărămidă, var, năsip și cărăușile dela Alba-Iulia și de unde se va cere.

Teuțiu, 8 Iunie 1908.

Dionisiu Popovici
paroh.Anghel Luca
notar.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Albei Iuliei.

Văzut:

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Nr. 412/1908.

[157] 1-3

Concurs.

Pentru întregirea definitivă a posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român”, și anume în:

1. comuna **G. Hodac** cu salariu anual de 600 cor., solvabil în 4 rate decursive din cassa bisericii, cuartir în natură, 5 stângini lemne pe picioare în pădure și folosirea grădinei școlare.

2. **Idicel-Pădure**, salariu 600 cor., cuartir și lemnele de focărit.

3. **Nadoșa-română**, salariu 600 cor., cuartir și lemnele de focărit.

4. **Urisiul-superior**, salariu 600 cor., cuartir și lemnele de focărit.

5. **Ibancști-Pădure**, salariu din repartitie pe popor cor. 380, ajutor dela stat ca întregire până la suma de 600 cor. respective 1000, condiționat, dacă se va licida, restul de grădină 20 cor., lemne de focărit pe picioare și cuartir.

6. **Filea**, salariu 600 cor., cuartir în natură și lemne de focărit.

7. **Măierău**, salariu 600 cor. din repartitie pe popor și din cele 5% după darea directă, cuartir și lemne de focărit.

8. **Dumbrava**, salariu anual 1000 cor. din repartitie pe popor, cuartir în natură și lemne de focărit.

9. **Murăș-Cueșd**, salariu 600 cor. din repartitie, cuartir și lemne de focărit.

10. **Poleț**, salariu 600 cor., anume 300 cor. din cassa bisericii și 300 cor. din repartitie, cuartir și lemne de focărit.

11. **Sacalul-de-pădure**, salariu 600 cor., cuartir și lemne de focărit în valoare de 20 coroane.

Cu 1 Iuliu 1910 salariile învățătoresci sunt sistematizate la suma minimală de 1000 cor. și cuincuenalele prescise.

Suplicele concursuali, provăzute cu documentele recerute de lege, să se aștearnă subserisului în termenul deschis, p. v. Deda,

indicând suplicații p. u., comuna unde locuiesc și protopresbiteratul acelei comune.

Învățătorii sunt îndatorați a ține prelegere cu școlarii de repetiție și sub decursul sf. liturgii a cânta cu copii în cor.

Murăș-Cueșd, 18 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. Reghin în conțelegere cu comitetele parohiale:

Galacteon Șagău
protopresbiter.

Nr. 634/1908.

[158] 1-3

Concurs

Pentru întregirea postului învățătoresc, dela școala confesională gr.-or. română din **Perșani**, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” cu salariu de 600 cor. cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa acest post să-și trimită cererile în conformitate cu legile din vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiterat gr.-or. până la termenul arătat cu aceia observare, că alesul are și îndatorirea, de a instrui tineretul în cântările liturgice, ca să poată cânta Dumineca și sârbătoarea în biserică.

Cuincuenalele se vor socoti numai după 5 ani de serviciu neîntrerupt, începând dela alegere.

Făgăraș în 20 Maiu 1908.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al tracu-ului Făgăraș, în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolau Borzea
protopresbiter.**VASILIE BANN**

SIBIIU

str. Ocnei 7 — str. Faurului 16

În casa sa proprie „La Cizma roșie” cel mai mare

depozit de încălțăminte

pentru bărbați, femei și copii. Pentru provincie comanda se trimite recomandate, la caz de nu corespund, se primesc îndărăpt în schimb. [90] 55—

Stofe veritabile de Brünn

Saisonul de primăvară și vară 1908.

Un Coupon de Mtr. 3-10 lung, dă un rând complet de haine de domni (Roc, pantaloni vestă), și costă numai

1 Coupon 7 Coroane
1 Coupon 10 Coroane
1 Coupon 12 Coroane
1 Coupon 15 Coroane
1 Coupon 17 Coroane
1 Coupon 18 Coroane
1 Coupon 20 Coroane

Un coupon pentru haine negre, Salon costă cor. 20—, precum și stofe pentru pardesie, postav pentru touriști, camgarn de mătășă etc. etc., trimite cu prețuri de fabrică de la fabrică de pânză, bine cunoscut ca reel și solid

Siegel-Imhof, Brünn

Mustre gratis și franco.

Avantajul musterilor privați, comandarea stofelor direct dela firma Siegel-Imhof în locul de fabricație, are prețuri fixe considerabile de eftine.

Mare asortiment. Executare cu cea mare atențiune și a comandelor mici, din marfă de (48) 35—40 tot proaspătă.

Cea mai renumită bere

din

fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.

în Köbánya (Steinbruch)

se recomandă cu înzistență P. T. Public.

Se poate procura în cele mai bune prăvălii.

Depositul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 82—

Sibiu — Nagyszeben.

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRASCU

măiestru croitor, Sibiu, Str. Cisnădiei Nr. 34,

pentru că el le croiește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari! [25] 16—52

Au apărut:

Compoziții românești de Tib. Brediceanu.

Doine și cântece.

(Voce și piano.)

CAIETUL I.

Foaie verde, foi de nuc.
Cântă puil cucului.
Bădișor depărțitor.
Spune mândr' adevărat.
Vai, bădiță, dragi ne-avem.
Cine m'aude cântând.
Bade, zău, o fi păcat.
Bagă, Doamne, luna 'n nor.

CAIETUL II.

Știi tu, bade, ce mi-ai spus.
Vino, bade, iar acasă.
Năcăjit ca mine nu-i.
După ochi ca murele.
Floare fui, floare trecui.
Cântec haiducec.
Trageti voi boil
Cine n'are dor pe vale.

Jocuri românești.

(Piano solo.)

CAIETUL I.

Lugojana.
Măzărca.
Ardeleana (ca în Banat) I.
Pe picior I.
Ardeleana I.
Brău I.
Hora.
Ardeleana (ca în Banat) II.

CAIETUL II.

Ardeleana (ca în Banat) III.
Ardeleana II.
Pe picior II.
Tarina.
Învărtita I.
De doi.
Ardeleana III.
Brău II.

CAIETUL III.

Brău III.
Hategana.
Ardeleana (ca în Banat) IV.
Învărtita II.
Pe picior III.
Ardeleana (Abrudeana) IV.
Ardeleana (ca în Banat) V.
Brău IV.

Prețul unui caiet: cor. 4—
fr. 5—

De vânzare la toate librăriile românești.

Depozit general:

Librăria arhiepiscopescă Sibiu (Nagyszeben).

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorii de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabrică

se recomandă spre pregătirea clopotelor nou, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (150) 2—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

**BĂILE DE CURĂ BUZIAȘ**

Stațiune de tren, poștă, telegraf și telefon.

Tren accelerat direct din Budapesta — gara vestică — Saison din 15 Maiu — 15 Septemvrie.

Baie de cură specială pentru bolnavi de inimă,

boale de femei, suferințe de besică și rărunchi, formarea de piatră, îmbolnăviri cataralice, îmbolnăvirea părților de mistuire și escrețiune, gâlbănare, anemie, scrofulosă și boale englezești, slăbiciuni generale și boli cronice la părțile genitale femeiești. Izvor acid carbonic de sare și fier.

Prospect trimite

Direcțiunea băilor.

Din laboratorul acid-carbonic

dela băile Muschong din Buziaș

se trimite prompt din renumitul izvor, orice quant de fluiditate acid-carbonică, naturală și chemic curată.

A nu se schimba cu alt acid-carbonic artificial și puțin folositor.

Serviciu solid și conștientios.

Adresa telegrafică: MUSCHONG, BUZIASFÜRDÖ.

Telefon interurban Nr. 18.

Telefon interurban Nr. 18.

(286) 55—100